

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

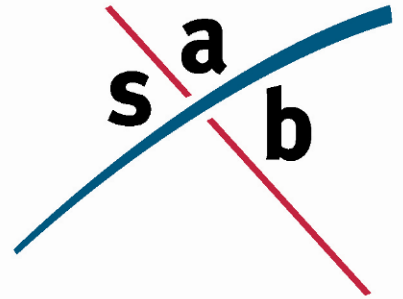
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

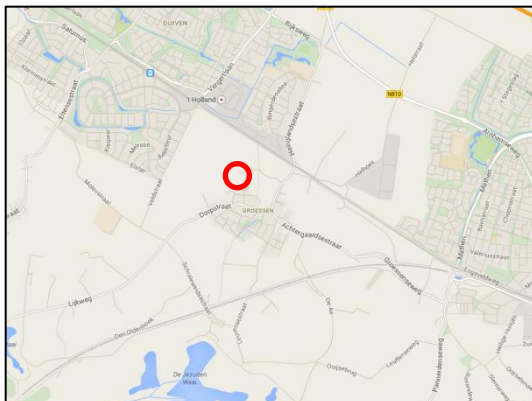
Briefrapport

aan: Jan Janssen Bouwkundig Adviseurs
van: SAB
ons kenmerk: ZON/GEST/130456
datum: 11 september 2014
betreft: quick scan flora en fauna, realiseren drie woningen Terpstraat 9, Groessen

AANLEIDING EN METHODE

Aan de Terpstraat 9 te Groessen is men voornemens een aantal agrarische bedrijfspanden te slopen en hiervoor in de plaats 3 woningen te bouwen. Voordat het plan kan worden gerealiseerd, dient eerst een onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling. De resultaten van dit onderzoek zijn verwoord in voorliggende quick scan flora en fauna.

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB door middel van een eenmalig veldbezoek 9 september 2014. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten. Op basis van deze methode zijn uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie, daar een volledige veldinventarisatie een hogere onderzoeksinspanning vergt en dit voor een algemene gebiedsscan niet noodzakelijk is. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

Links topografische kaart met de globale ligging van het plangebied. Rechts luchtfoto met de globale ligging van het plangebied te Groessen (bron Google Maps).

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

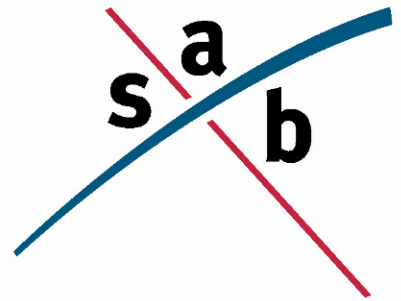
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE PLANNEN

Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom van Groessen (gemeente Duiven, provincie Gelderland). De gemeente Duiven grenst in het noordwesten aan de gemeente Westervoort, in het noorden en oosten aan de gemeente Zevenaar, in het zuiden aan de gemeente Rijnwaarden en in het westen aan de gemeente Lingerwaard. Het plangebied ligt in een afwisselend gebied met landbouwgrond, rivieren, uiterwaarden, steden en natuurgebieden. Het Pannerdensch Kanaal, de Nederrijn en de IJssel stromen respectievelijk ten zuiden, westen en noorden van het plangebied. De Oude Rijn en de Jezuitenwaai zijn de dichtstbijzijnde natuurgebieden. Ten noorden van het plangebied zijn de middelgrote kernen Duiven en Zevenaar gelegen. De dichtstbijzijnde grote stad is Arnhem. Het plangebied zelf wordt in het zuiden, westen en noorden omsloten door weiland. Ten oosten van het plangebied loopt de Terpstraat.

een woning met hieraan vast twee schuren. Daarnaast zijn twee losstaande schuren aanwezig. Ten zuiden en oosten van de woning is een tuin aanwezig. Direct ten zuiden van de tuin is een weide aanwezig waarop schapen lopen. Met uitzondering van de tuin is de ruimte rondom de bebouwing verhard. Op de volgende pagina geven foto's een impressie van de huidige situatie van het plangebied.

In de toekomstige situatie blijven de woning en het aangrenzende bijgebouw behouden. De twee stallen die hier ten westen aan grenzen worden geamoveerd (schuur 1 en 2, zie luchtfoto vorige pagina). Ook de twee losstaande stallen aan de noordkant van het plangebied zullen worden gesloopt (schuur 3 en 4, zie luchtfoto vorige pagina). Hiervoor in de plaats komen in totaal drie woningen ten zuiden en westen van de huidige woning. Het betreft één vrijstaande woning en twee twee-onder-één-kapwoningen. De tuin van de woning blijft in de toekomstige situatie behouden. Er zullen een aantal kleine bomen en struiken worden verwijderd.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

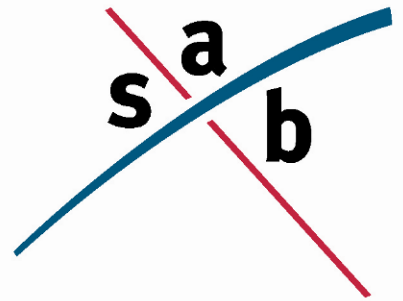
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Van linksboven naar rechtsonder: schuur 1, gezien vanuit het midden van het erf richting het zuiden. Schuur 2, gezien vanuit het midden van het erf richting het westen. Binnenkant van schuur 3, gezien vanuit het noorden van het plangebied richting het westen. Schuur 4, gezien vanuit het noorden van het plangebied richting het oosten. Weide ten zuiden van de woning; gezien vanaf de Terpstraat richting het westen. Woning en gehele tuin, waaronder de grote beuken, blijven behouden; gezien vanaf de Terpstraat richting het noordwesten.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

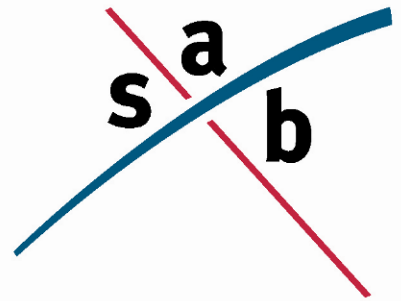
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

GEBIEDSBESCHERMING

Bij gebiedsbescherming is er onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998, weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden en het Gelders Natuurnetwerk (GNN). In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten beschermd. Het GNN, weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden zijn niet opgenomen in de natuurwetgeving, maar deze dienen bij de planologische afweging te worden meegenomen.

Het plangebied te Groessen ligt niet in een Natura 2000-gebied, maar op circa 1500 meter afstand ervan. Het betreft het Natura 2000-gebied Rijntakken – deelgebied Gelderse Poort. Tussen het plangebied en dit natuurgebied is achtergrondverstoring aanwezig van elementen als bebouwing van de kern Groessen en de Betuwelijn. De geplande werkzaamheden zullen een lichte verstoring veroorzaken in de directe omgeving van het plangebied. Echter, deze verstoring is van beperkte omvang en zal daarom wegvallen tegen de reeds aanwezige achtergrondverstoring. Een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken – deelgebied Gelderse Poort is daarom uit te sluiten.

Het dichtstbijzijnde gebied, aangewezen als GNN, is in dit geval ook het Natura 2000-gebied Rijntakken – deelgebied Gelderse Poort. Het GNN ligt eveneens op circa 1500 meter van het plangebied. Ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied ligt op respectievelijk 2,5 km en 5 km afstand. Aangezien de geplande werkzaamheden tijdelijk een kleine verstoring in alleen de directe omgeving van het plangebied veroorzaken, zullen, gezien de afstand, de geplande werkzaamheden geen negatief effect hebben op het GNN, ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied.

SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde soorten (zowel planten als dieren) herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

Zorgplicht

De zorgplichtbepalingen (artikel 2) uit de Flora- en faunawet zijn altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder mogen werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels hebben niet uitgevoerd worden.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

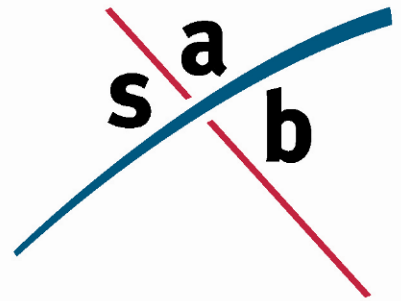
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Algemeen voorkomende soorten

Een deel van de in Nederland door de Flora- en faunawet beschermde soorten worden niet direct door uitsterven bedreigd. Deze soorten zijn wel beschermd, maar vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Voorbeelden van dergelijke soorten zijn egel, haas, bruine kikker en zwanebloem. Het is mogelijk dat soorten die vallen onder het lichte beschermingsregime, gebruik maken van het plangebied, maar nader onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk.

Strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen mitigerende (compenserende) maatregelen worden getroffen en dient mogelijk een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Hieronder wordt een beschrijving gegeven per soortgroep van het (mogelijk) voorkomen van deze strikt beschermde soorten.

Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) komt de gulden sleutelbloem in de buurt van het plangebied voor. Deze soort groeit op humusrijke, vochtige en kalkrijke grond. Tijdens het veldbezoek is het plangebied uitvoerig op deze soort gecontroleerd. De soort is niet aangetroffen. Een groot deel van het plangebied is verhard. Het onverharde deel bestaat uit voedselrijke en verstoorde grond, gezien de aanwezigheid van soorten als paardenbloem, grote weegbree en witte klaver. De bodem is vanwege de afwezigheid van langzaam afbrekend plantaardig materiaal niet humusrijk. De gulden sleutelbloem is in het plangebied daarom ook niet aanwezig.

Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen enkele streng beschermde zoogdiersoorten in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de soorten steenmarter en bever. De bever leeft in overgangsgebieden van land naar water, zoals in moerassen en langs beken, rivieren en meren. Een dergelijk overgangsg gebied is in het plangebied niet aanwezig. De bever is derhalve niet in het plangebied aanwezig. De steenmarter heeft zijn vaste rust- en verblijfplaats in een stenige omgeving, zoals in steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. Hij is vaak te vinden in de nabijheid van boerderijen. Het plangebied vormt daarom potentieel leefgebied voor deze soort. Tijdens het veldbezoek is het plangebied uitvoerig geïnspecteerd op aanwezigheid van (sporen van) de steenmarter. De soort zelf, of sporen daarvan zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Het is daarom niet te verwachten dat de soort aanwezig is in het plangebied. Nader onderzoek naar de steenmarter wordt niet noodzakelijk geacht.

Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen een aantal strikt beschermde vleermuissoorten in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de soorten gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn streng beschermd. Zowel de dieren zelf als al hun verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied zijn beschermd.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

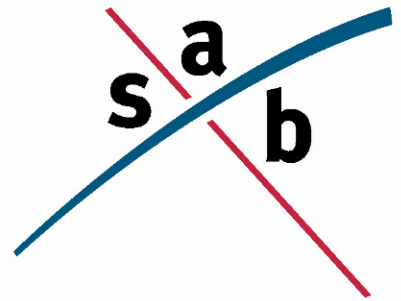
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Deze soortgroep is voor wat betreft hun verblijfplaatsen te verdelen in twee groepen. De ene groep heeft zijn verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen (in spouwmuren, achter gevelbetimmering, etc.) en de andere groep vooral in bomen (in uitgerotte holtes, in spechtenholen, achter loszittend schors). In het plangebied zijn twee grote rode beuken aanwezig. Deze bomen zullen behouden blijven. Er zijn verder een aantal kleine bomen aanwezig, zoals een robinia op de grens van de tuin en het weiland. Deze boom is echter niet dik genoeg om vleermuizen te herbergen. De te slopen gebouwen worden allen ongeschikt geacht voor vleermuizen. De schuren 3 en 4 bevatten geen tochtvrije ruimten vanwege hun open bouwstijl met golfplaten en een enkele laag planken of damwandplaat als muren. Ook de schuren 1 en 2 worden niet geschikt geacht vanwege het ontbreken van open stootvoegen of kieren om onder het dak te kruipen. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van boom- en gebouwbewonende vleermuissoorten is daarom niet te verwachten.

Naast verblijfplaatsen zijn ook essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied beschermd. Vliegroutes zijn lijnvormige elementen, vaak een bomenrij of watergang, waaraan vleermuizen zich oriënteren. Deze oriëntatie hebben ze nodig om zich van hun verblijfplaats naar hun foerageergebied te verplaatsen. In het plangebied zijn geen lijnvormige elementen in de vorm van een bomenrij of watergang aanwezig. Het is daarom niet te verwachten dat binnen het plangebied een essentiële vliegroute van vleermuizen aanwezig is.

Het is mogelijk dat vleermuizen boven het plangebied foerageren. In de tuin van de woning zijn bomen en struiken aanwezig waar vleermuizen beschutting tegen de wind en voedsel in de vorm van insecten kunnen vinden. Ook aan de noordwestkant van het plangebied staan een aantal struiken waar vleermuizen kunnen foerageren. Het is echter zeer onwaarschijnlijk dat deze relatief kleine hoeveelheid bomen en struiken een groot aantal vleermuizen van voedsel kan voorzien. Er zullen hoogstens een paar vleermuizen foerageren in het plangebied. Het plangebied zal derhalve niet van essentieel belang zijn voor de voedselvoorziening voor de vleermuizenpopulatie rond het plangebied. Het is niet te verwachten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor vleermuizen. Nader onderzoek naar essentieel foerageergebied wordt niet noodzakelijk geacht.

Vogels

Voor wat betreft de bescherming van de inheemse vogelsoorten, zijn deze grofweg in twee groepen te verdelen. Enerzijds soorten waarbij hun nest en functionele leefomgeving is beschermd gedurende de periode dat ze aan het broeden zijn; anderzijds de soorten waarbij hun nesten en functionele leefomgeving het hele jaar door zijn beschermd. Globaal loopt de periode waarin vogelsoorten in Nederland broeden van half april tot half augustus. Echter, als buiten deze periode vogels broeden zijn ook die beschermd.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied meerdere jaarrond beschermde vogelsoorten voor. Deze soorten hebben hun nesten in hoge bomen (boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, sperwer, wespendif, zwarte wouw), gebouwen (gierzwaluw, huismus, kerkuil, steenuil), langs snelstromende beken (grote gele kwikstaart), op speciale nestpalen (oievaar) en op hoge gebouwen (slechtvalk). Gebouwen en bomen zijn in het plangebied aanwezig. Echter, een deel van de bovengenoemde soorten hebben hun nesten voornamelijk in bossen. De overige soorten kunnen hun nest in kleinschalig open terrein hebben. Het plangebied en de directe omgeving wordt te open en eenzijdig

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

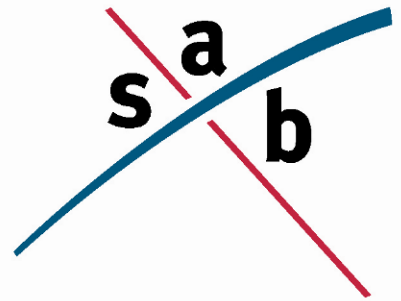
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

geacht voor dergelijke vogelsoorten om een nest te hebben in bijvoorbeeld één van de grote rode beuken in het plangebied.

Tijdens het veldbezoek is uitvoerig naar aanwijzingen van aanwezigheid van gierzwaluw, huismus, kerkuil en steenuil gezocht. Individuen van deze soorten zijn niet waargenomen. In het plangebied zijn geen speciale nestkasten voor kerkuil en steenuil aangetroffen. Ook zijn geen sporen of geschikte ingangen aangetroffen via waar een kerkuil of steenuil een geschikte ruimte kan bereiken om een nest te maken. Voor de gierzwaluw vormen de te slopen schuren geen geschikte nestplaats, aangezien schuren 3 en 4 geen geschikte holtes bevatten voor een veilige plek voor een nest. Ook hebben beide gebouwen geen goede aanvliegmogelijkheid. De schuren 1 en 2 bevatten geen kieren die groot genoeg zijn voor gierzwaluwen om in te kruipen. Ook zijn geen sporen zoals poepstrepen langs de muur aangetroffen. Het is daarom niet te verwachten dat gierzwaluwen een nest hebben in het plangebied.

De huismus is tijdens het veldbezoek niet waargenomen, terwijl deze soort wel het hele jaar door gebruik maakt van zijn nest. In het plangebied is met uitzondering van de tuin weinig groen aanwezig. Ook vormt de bebouwing weinig nestgelegenheid. De dakpannen van de woning zijn plat, waardoor weinig ruimte tussen de pannen en het dakbeschot aanwezig is. De schuren 2 en 3 bevatten enkel een kaal dak van dakpannen of damwandplaat, waardoor er geen nestmogelijkheid is. Het is daarom niet aannemelijk dat de huismus een nest heeft in het plangebied. Nader onderzoek naar jaarrond beschermde vogelsoorten wordt derhalve niet noodzakelijk geacht.

Gedurende het veldbezoek zijn de niet jaarrond beschermde vogelsoorten houtduif en vink waargenomen. Deze en andere niet jaarrond beschermde vogelsoorten broeden gedurende de broedperiode mogelijk binnen het plangebied. Het is met een eenmalig veldbezoek buiten de broedperiode niet mogelijk alle broedende vogels in het plangebied in kaart te brengen. Bij ruimtelijke ingrepen wordt daarom altijd geadviseerd om de werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Het eventueel kappen van bomen en struiken, slopen van gebouwen en bouwrijp maken van het terrein dient dus buiten de broedperiode te worden gestart. Op deze manier zijn niet jaarrond beschermde vogelsoorten minder geneigd om in het plangebied een nest te bouwen en te gaan broeden, omdat ze teveel verstoord worden door de sloop of bouw. Ze zullen dan elders een geschikte nestlocatie zoeken.

Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen enkele strikt beschermde amfibiesoorten in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de soorten kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad. Binnen het plangebied is geen watergang aanwezig. Amfibiesoorten zijn daarom niet in staat zich in het plangebied voort te planten. Buiten de voortplantingstijd komen ze ook langere tijd op het land voor in de buurt van hun voortplantingswater. Kamsalamanders en poelkikkers planten zich voort in relatief grote poelen met een vlakke oever. Dergelijke poelen zijn niet aanwezig in de nabije omgeving van het plangebied. De rugstreeppad is te vinden op plaatsen met grote stukken kaal zand, zoals braakliggend terrein. Dit is niet aanwezig in het plangebied. Het is daarom niet te verwachten dat strikt beschermde amfibiesoorten aanwezig zijn in het plangebied. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

Vissen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen enkele strikt beschermde vissoorten in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de soorten kleine modderkruiper, grote modderkruiper en bittervoorn.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

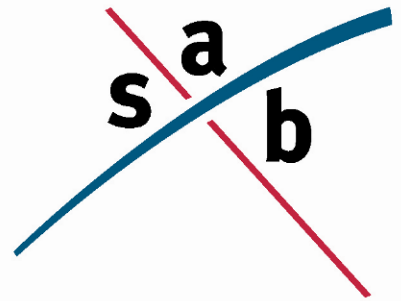
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Aangezien geen permanent watervoerend element in het plangebied aanwezig is, is de aanwezigheid van deze soorten uitgesloten.

Reptielen, insecten, andere ongewervelden

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied geen strikt beschermde reptielen, insecten en andere ongewervelden voor. Reptielen komen voor in overgangsvetaties (bijvoorbeeld op de grens van bos naar heide) of in ruige en structuurrijke vegetatie. Dit is in het plangebied niet aanwezig. Aanwezigheid van strikt beschermde amfibiesoorten is daarom niet te verwachten.

Maar een zeer klein deel van de insecten en overige ongewervelden is beschermd. De beschermde soorten zijn gebonden aan een zeer specifieke en in Nederland zeldzame leefomgeving, zoals blauwgrasland of hoogveen. Dergelijke zeldzame natuur is in het plangebied niet aanwezig. Ook zijn (aanwijzingen van) deze soorten niet aangetroffen. Het is daarom niet te verwachten dat dergelijke strikt beschermde soorten aanwezig zijn in het plangebied.

CONCLUSIE EN ADVIES

Nader onderzoek in het kader van de gebiedsbescherming van Natura 2000-gebieden, GNN, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden wordt niet noodzakelijk geacht. De geplande werkzaamheden hebben geen negatief effect op deze gebieden.

Nader onderzoek naar de aanwezigheid van strikt beschermde dier- of plantensoorten wordt niet noodzakelijk geacht. Aanwezigheid van strikt beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied is niet aanmerkelijk. Zolang de geplande werkzaamheden buiten de broedperiode (half maart tot half augustus) worden gestart en men zich aan de zorgplicht houdt, is een overtreding van de Flora- en faunawet niet te verwachten.

De zorgplicht is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. In dit specifieke geval houdt dit in dat bijvoorbeeld het slopen van de schuren in één richting gebeurt, zodat eventueel aanwezige dieren de mogelijkheid hebben te vluchten. Verwijder daarom ook eerst alle deuren en ramen.

AANBEVELINGEN

Naast het bovenstaande advies dat noodzakelijk wordt geacht om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen, zijn ook een aantal aanbevelingen te doen die niet per se opgevolgd hoeven te worden, maar die wel een positief effect hebben op de plaatselijke flora en fauna.

- Zo kunnen in de nieuw te bouwen woningen verblijfplaatsen voor vleermuizen worden gerealiseerd. Vleermuizen veroorzaken zo goed als geen overlast als ze in een woning verblijven. Ze veroorzaken bijvoorbeeld geen geluidsoverlast, stankoverlast en schade aan de constructie van het huis. Het geschikt maken kan op twee manieren. Het inbouwen van speciale vleermuiskasten in de muren van de woning of het geschikt maken van de spouwmuur, zodat de vleermuizen hierin verblijven. Vleermuizen

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

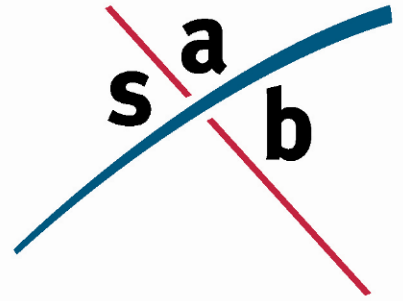
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

stellen bepaalde eisen aan dergelijke verblijfplaatsen. Mocht u hierin interesse hebben, verschaffen wij u graag de specifieke eisen die vleermuizen stellen.

- Als u nieuwe bomen of struiken wilt plaatsen, bevelen wij inheemse soorten aan. Insecten drinken de nectar en vleermuizen doen zich weer tegoed aan de insecten. Uitheemse soorten verschaffen minder (geschikt) voedsel dan inheemse soorten. Bessen van uitheemse soorten zijn bijvoorbeeld vaak giftig.
- Leg een strook met inheemse kruidenrijke vegetatie aan. De bloemen vormen voedsel voor insecten en vogels doen zich tegoed aan de zaden.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

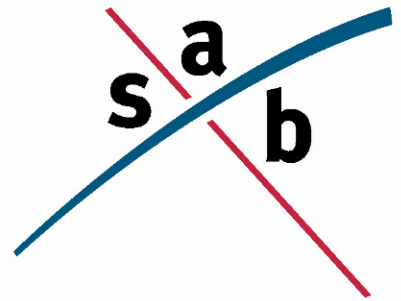
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.gelderland.nl

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl